

ชื่อ : นางสาวพัชรนันท์ เกียรติบัณฑิต
 ชื่องานวิจัย : การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17
 ปีพุทธศักราช : 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17 และ 3) เพื่อประเมินการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17 4) เพื่อจัดทำคู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัยในเขตตรวจราชการที่ 17 โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ที่มีการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Method) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) แบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ 1 การสร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17 ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17 ขั้นตอนที่ 3 การประเมินการใช้รูปแบบเพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17 และ ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำคู่มือ “รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย” ในเขตตรวจราชการที่ 17 โดยเก็บข้อมูลกับครูปฐมวัยจากสถานศึกษา และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยนำร่องที่เข้าร่วมการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการภาค 17 และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2562 ในเขตตรวจราชการที่ 17 ประกอบด้วย จังหวัดตาก พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัยและอุตรดิตถ์ จาก 3 สังกัด ได้แก่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดกระทรวงมหาดไทย จำนวน 27 แห่ง ซึ่งพร้อมเข้าร่วมโครงการกับสำนักงานศึกษาธิการภาค 17 ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 19 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) 2) แบบทดสอบระดับความรู้ ความเข้าใจเพื่อการทบทวน EF (Executive Functions) 3) แบบสังเกตพฤติกรรมส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย และ 4) แบบประเมินการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย และ 5) แบบประเมินการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17 สำหรับผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ t- test ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17 ครูปฐมวัยมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการสอนบูรณาการทักษะสมอง EF (Executive Functions) ตามกิจกรรมประจำวันได้

2. ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17 ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 12 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 3 แห่ง และสังกัดกระทรวงมหาดไทย จำนวน 4 แห่ง รวมทั้งสิ้น 19 แห่ง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17 เมื่อทดสอบความแตกต่างของผลการจัดการเรียนรู้ก่อนการทดลองใช้และหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัยในเขตตรวจราชการที่ 17 รวมทั้งสิ้น 19 แห่ง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย พบว่า ทุกแห่งมีคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17

3. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17 ครูปฐมวัยจากสถานศึกษาและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยนาร่อง มีความคิดเห็นว่า ระดับการประเมินการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัยในเขตตรวจราชการที่ 17 โดยภาพรวมมีระดับการประเมินการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.37, S.D.=0.33) สำหรับผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงานการศึกษาระดับจังหวัดที่ดูแลรับผิดชอบสถานศึกษาและสถานศึกษาปฐมวัยนาร่อง มีความคิดเห็นว่า ระดับการประเมินการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17 โดยภาพรวม มีระดับการประเมินการใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.46, S.D.=0.36)

โดยครูปฐมวัยได้สะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ครูปฐมวัยได้ประโยชน์จากการจัดกิจกรรม เรื่องเปิดโลกทัศน์นักเรียนให้กว้างขวาง สร้างความทันสมัยในเรื่องข่าวสารข้อมูล สร้างเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนรู้ พัฒนาทักษะและตรรกะในการคิด ทั้งในเชิงวิเคราะห์ เชิงกระบวนการ เชิงวิพากษ์ และเชิงสร้างสรรค์ (critical and creative thinking) ตลอดจน ฝึกให้ได้คิดในระดับที่สูงขึ้น พัฒนาทักษะด้านสังคมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และกระตุ้นให้กล้าแสดงออกซึ่งความคิดและความคิดเห็น เด็กปฐมวัยได้ประโยชน์จากการจัดกิจกรรม ด้านร่างกาย ได้พัฒนา

กล้ามเนื้อเล็ก และกล้ามเนื้อใหญ่ ด้านอารมณ์ - จิตใจ เด็กมีอิสระในการเล่นสิ่งที่ตนสนใจ ด้านสังคม ได้รู้จักตนเอง รู้จักบุคคลรอบด้าน และด้านสติปัญญาได้หัดใช้ความคิด ตัดสินใจแก้ปัญหา ผ่านกิจกรรมการเล่น ส่วนทักษะสมอง EF (Executive Functions) ที่เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนามากที่สุด 5 ระดับ (เรียงจากมากไปหาน้อย) ได้แก่ 1) ทักษะความจำที่นำมาใช้งาน (Working Memory) 2) ทักษะการยับยั้งคิด (Inhibitory Control) 3) ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Shift Cognitive Flexibility) 4) ทักษะการใส่ใจจดจ่อ (Focus) และ 5) การควบคุมอารมณ์ (Emotion Control) กิจกรรมที่เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขมากที่สุด จัดลำดับ (เรียงจากมากไปหาน้อย) ได้แก่ 1) การเล่นตามจินตนาการ (Imaginary play) 2) การเล่านิทาน (Storytelling) 3) การทำทายการเคลื่อนไหวโดยใช้เพลง และเกม และ 4) เกมเจียบและกิจกรรมการเคลื่อนไหวอื่น ๆ

4. การจัดทำคู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัย ในเขตตรวจราชการที่ 17 ทำให้ได้คู่มือสำหรับครูปฐมวัย โดยแบ่งเป็น 3 ภาค ได้แก่ 1) ความรู้พื้นฐานเรื่องทักษะสมอง EF (Executive Functions) และปัจจัยการพัฒนาทักษะสมอง EF (Executive Functions) 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะสมอง EF (Executive Functions) ของเด็กปฐมวัยในเขตตรวจราชการที่ 17 และ 3) การประเมินตามสภาพจริง